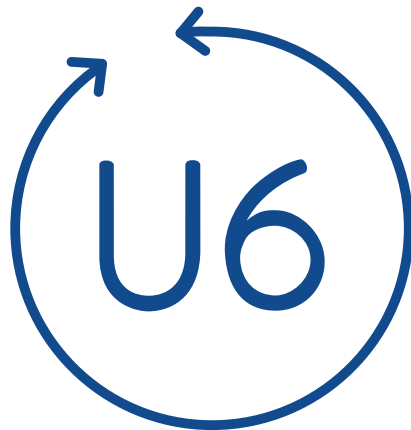

Uusix

Uusix – 20 vuotta luovuutta, oppimista ja uusiutumista

© Uusix-verstaat

Toimitus: Eeva-Liisa Bahnaan, Iina Dillelmut, Heidi Mäkelä, Pauliina Shilongo

Visuaalinen ilme: Juan Pablo Manriquez

Taitto: Pauliina Shilongo

ISBN 978-952-331-356-9 (nid.)

ISBN 978-952-331-357-6 (PDF)

Painopaikka: Nextprint Oy

Helsinki 2017

Uusixia 20 vuotta

Käsissäsi on lyhyt katsaus Uusix-vuosiin ja kirjoitan tämän esipuheen suurta ylpeyttä tuntien.

Uusix-verstaat on kasvanut kahdessakymmenessä vuodessa ainutlaatuiseksi työyhteisöksi, jossa toteutuvat yksilön kunnioitus, yhteisöllisyys, luovuus ja kestävä kehitys – Uusix-arvomme.

Kuntouttavan työtoiminnan järjestäjänä olemme yhdessä luoneet ainutlaatuisen toimintamallin – Uusix-brändin tuotteineen. Toimintatavan, joka antaa todellisia, yksilöllisiä eväitä työtoiminnan tekijöiden työllistymistilanteen ja elämänlaadun parantamiseksi. Tarjoamme yhteisön, jonka päätehtävä on taata tekijöilleen mahdollisuuksia kehittyä ja miettiä tulevaisuuttaan. Kehitystyötä on tehty pitkään ja sinnikkäästi, mutta kuten missä tahansa kehitysprosessissa, aina tulee esille uusia mahdollisuuksia ja ideoita paremmasta toimintatavasta. Kehitystyö kehittyy ja jatkuu.

Uusixin toimintaympäristö on lähivuosina suurten muutosten edessä, mutta olen varma, että yhdessä luovana ja ammattitaitoisena työyhteisönä kykenemme vastaamaan tulevaisuuden haasteisiin.

Erityisesti haluan suunnata valokeilan kohti loistavia Uusixin työntekijöitä. Uusix-verstaat ei olisi mitään ilman heitä.

Vuokko Oikarinen
Uusixin johtaja

Uusix-Teemat

TYÖLLISTYMISEN TUKI

Kaikki Uusix	9
Projektista pysyväksi toiminnaksi	13
Nuorten pajoilla suunnitelmat selviksi	31
Kohti aina parempaa laatua	35
Sosiaalinen tilinpito	37
Ura löytyi Uusixilta	43
Kuntoutumista tukevat palvelut	45
Uusix-verstaat kasvaa	51

LUOVUUS JA KESTÄVÄ KEHITYS

Joustava ja luova Uusix	15
Luovuuden kaavat	17
Luokkahuoneesta lasin alle	19
Vanhasta uutta	20
Fillari-paja tuki sotaveteraaneja	23
Siipi-korun tarina	27
Uusixin kuoseissa Helsinki herää eloon	53
Maksusitoumuspaketti	55
Uusixlaisten juhluvuosihupparit	57

YHTEISÖLLISYYS JA YKSILÖLLINEN TUKI

Rikut kulkevat rinnalla	25
Yhteistyöllä yhteishankkeita	29
Yhdessä parempaa työhyvinvointia	33
Yhteisöllisyyttä yhdessä	39
Uusia oivalluksia viriketoiminnasta	41
Osaamisen tunnistaminen	47
Osaamistodistuksen avulla ammattiin	49

Uusix-pajat

Rakennusosat & Kuljetus	8
Rakennus & Huolto	12
Ompelimo-Kyläsaari	14
Puu & Pinta	18
Fillari	22
Metalli	24
Kädentaito	26
Tietotekniikka & Koulutus	30
Painotex	32
Koru	36
Keramiikka	42
Toimitilahuolto	44
Viestintä & Myynti	46
PC-kierrätys	50
Kutomo	52
Pakkaus & Postitus	54
Tilausompelimo	56
Tekstiilihuolto & Muusix	58

Uusix-verstaat perustetaan
osana työllistämisprojektia — **1997**

Laki kuntouttavasta
työtoiminnasta astuu voimaan — **2001**

Uusixin tärkeimmäksi tehtäväksi
muodostuu kuntouttavan työ-
toiminnan järjestäminen — **2005** — Uusixilla osasto Häämessuilla

Uusix osallistuu 2006–2007 SPR:n
Response-projektiin — **2007** — Helsingin kaupungin ja puolustus-
voimien hyväntekeväisyys-
huuto-
kauppa

Uusix saa Helsingin kaupungin-
johtajan laatupalkinnon — **2012**

Uusix-verstaat, Tekstiilityökeskus
ja PC-kierrätys yhdistyvät — **2014** — Mallisto yhteistyössä Korkeasaaren
kanssa

Muutto Uusix-Suvilahden toimi-
pisteeseen — **2015**

2017 — Uusix-verstaat täyttää 20 vuotta!

Kyläsaaren jätteenpolttolaitos suljettiin vuonna 1983. Laitoksen savupiippu räjäytettiin vuonna 1988. Pääkaupunkiseudun Kierrätyskeskus aloitti vuonna 1990 toimintansa jätteenpolttolaitoksen entisessä rakennuksessa.

KAUPUNKI

Rakennusosien kierrätys alkaa Helsingin Kyläsaarella ensi kesänä

Alan työttömiä koulutetaan uudelleenkäytön ammattilaisiksi

OLLI POHJANPALO
Helsingin Sanomat

Kyläsaaren entisessä jätteenpolttolaitoksessa aloittaa kesäkuussa pääkaupunkiseudun ensimmäinen rakennusosien uudelleenkäyttökeskus.

"Tämä ei ole kaatopaikka, jätettä emme ota vastaan", koulutuspäällikkö Terhi Summa Pääkaupunkiseudun Kierrätyskeskus Oy:stä korostaa. Siksi hän puhuu rakennusosien uudelleenkäyttökeskuksesta ja varoo puhumasta rakennusjätteen kierrätyskeskuksesta.

Uudelleenkäyttökeskus toimi kuten kierrätyskeskus: asukkaat voivat tuoda käytettävissä olevia rakennusosia Kyläsaaren keskuksen väli voi noutaa rakennusosia rakennus- tai purkupalikalta maksua vastaan ja asukkaat saavat vapaasti hakea tarvitsemaansa rakennusosia Kyläsaaresta.

Rakennusosia ei saa ilmaiseksi, vaan jokaiselle artikkelille määrätään nimellinen hinta. Hintaan vaikuttaa, onko tavara kunnostettua vai ei. Rakennusosien kunnostusta ja jatkojalostusta varten perustetaan korjausversas.

Terhi Summa korostaa, että uudelleenkäyttökeskus ottaa vastaan sellaista tavaraa, jota ei ole käytettävissä uudelleen. "Uudelliset rakennusosia syntyy purkutyömailla. Rakennusosia syntyy rakennustalteen ja käytetään jossain muualla."

luseita,

Pirkko Nyholm (vas.) ja Terhi Summa ovat vastanneet siitä, että rakennusosien kierrätys pääsee vauhtiin.

suus alkaa näyttää paljon valoisammalta.

"Jos kaikki tavara ei voi mennä hukkaan, niin se on hyvä. Vastaa. Hirsii ja muita puustavaroita otetaan käyttöön, ei jätetä mättömailla."

jossa tavara voi kiertää takaisin hyötykäyttöön.

Helsinki työllistää

Helsingin kaupungin töidenjärjestely-yksikkö on projekti-

"Kaikki rakennusapumiehet arkkitehtiin kelpaavat", työministeri Pirkko Nyholm. Kurssi alkaa toukokuussa päättyen 18. huhtikuuta.

Rakennusosat & Kuljetus

Rakennusosien kierrätys on ollut osa Uusixin toimintaa heti alusta alkaen. Pajalle noudetaan purkutöistä, työmailta ja kotitalouksista käyttökelpoisia rakennustarvikkeita Uusixin rakennusosien kierrätyskauppaan. Osasto hoitaa myös kaikki Uusixin kuljetukset.

1990-LUVUN puolivälissä lama oli pahimmillaan ja työttömien työnhakijoiden määrä kasvoi räjähdysmäisesti. Helsingin Kaupungin Töidenjärjestelytoimistossa hoidettiin työllistämispäällikkö Pirkko Nyholmin johdolla työttömien asioita jopa kahdessa vuorossa.

Jotain piti tehdä! Tarvittiin kiipeästi lisää koulutus- ja työllistymismahdollisuuksia yli 30-vuotiaille pitkäaikaistyöttömille.

Ennen Uusixia vastaavia kaupungin ylläpitämiä pajoja aikuisille työttömille ei juurikaan ollut. Pitkäaikaistyöttömille oli Pakilan Työkeskus ja Tekstiilityökeskus, mutta niiden toiminta oli selkeästi tuotannollista.

Yhtenä verstaiden esikuvana ja mallina toimi Malminkartanon Työttömien yhdistyksen osittain kaupungin rahoittamana ylläpitämät koru-, fillari-, keramiikka-, huonekalu- ja kankaanpainopajat.

Näistä pajoista osa siirtyi Uusixin myötä Kyläsaareen. Mallia työpa-jatoimintaan haettiin myös Tanskasta.

Pirkko kiittää silloisen apulaiskaupunginjohtajan Antti Viinikan panosta ja myönteistä asennetta projektia kohtaan. Merkittävä rooli oli myös työllistämistoimikunnalla. Uusix-verstaiden toimintaa rahoitettiin osittain Euroopan sosiaalirahaston tukeman *Helsingin Työllisyyspolku* -projektin puitteissa.

Alkuvuosina pajatoimintaan osallistui pääosin palkkatuella työllistettyjä työttömiä helsinkiläisiä ja toiminnan tärkeänä osana olivat työnhakua edistävät työllisyyskurssit.

Ensin Kyläsaarella aloitti ompelimo, puutyöverstas, kodin sähkökoneiden korjauspaja ja rakennusosien kierrätyspaja. Pajoilla oli aloitusvaiheessa 30 henkilöä.

Kaikki Uusix

Työllisyyden hoito ja kierrätysaate löysivät toisensa, kun aivan uudenlainen työllistämisyksikkö Uusix-verstaat avasi ovensa vuonna 1997 Kyläsaaren entisessä jätteenpolttolaitoksessa.

Uusiokäyttöä oppimassa

Projektin varhaisesta vaiheesta lähtien Pirkolle oli selvää, että uusilla pajoilla työstetään vanhaa tavaraa ja ylijäämämateriaaleja uusiokäyttöön. Toimitilat löytyivät Kyläsaaren entisestä jätteenpolttolaitoksesta. Siellä toimi jo Kierrätyskeskus, jonka apu ja tuki oli merkittävä Uusix-vers maiden toiminnan alkuvaiheessa. Sieltä saatua materiaalia hyödynnettiin uusiotuotteiden valmistuksessa.

Olosuhteet entisen jätteenpolttolaitoksen tiloissa eivät kuitenkaan olleet alussa työpajatoiminnalle kovinkaan suotuisat. Pirkko muistelee, kuinka ensimmäisenä vuonna ompelimossa paleltiin niin, ettei työnteosta tahtonut tulla mitään kohmeisin käsin. Seuraavana vuonna tilat remontoitiin toimiviksi.

Henkilökuntaa palkattiin työllistämisvaroin ja määräaikaiset

työpestit kestivät pisimmillään kaksi vuotta. Pirkko haastatteli kaikki työnjohtajat henkilökohdaisesti aina vuoteen 2004 asti. Hän kehuu Uusixin henkilökuntaa lahjakkaaksi ja innovatiiviseksi. Myös asiakkaat saivat itse ideoida valmistettavia tuotteita.

Pitkän uran Helsingin kaupungilla ja työhallinnossa eri tehtävissä tehnyt Pirkko jäi eläkkeelle vuonna 2013. Työvuosiin mahtui monia mielenkiintoisia työprojekteja. Uusix-verstailta Pirkon mieleen on jäänyt muun muassa yhteistyö Jussi Parviaisen johtaman freelancernäyttelijöiden ryhmän kanssa, jonka esityksiin Uusixin ompelimo valmisti näytelmiä esiintymispukuja ja lavasteita. ■

Oikealla Helsingin Sanomissa julkaistuja juttuja Uusix-verstaista. Julkaisupäivät ylhäältä vasemmalta lähtien 10.12.1997, 1.7.1998 ja 13.3.1998.

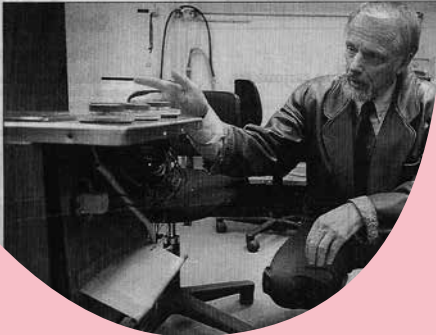
Helsingin Sanomat, keskiviikkona 10. joulukuuta 1997

KAUPUNKI

Uusix-verstaat juhliivat avajaisiaan Kyläsaarella

Vanhassa polttolaitoksessa majailevat ompelimo, orjauspaja ja rakennusosien uudelleenkäyttökeskus

PASI TUOHIMAA
Helsingin Sanomat

Uusix-verstaat juhliivat avajaisiaan Kyläsaarella. Vanhassa polttolaitoksessa majailevat ompelimo, orjauspaja ja rakennusosien uudelleenkäyttökeskus.

Helsingin Sanomat, keskiviikkona 1. heinäkuuta 1998

KAUPUNKI & UUSIMAA

Uusix-verstailla vanhakin nuortuu

Materiaalien uudelleenkäytössä mielikuvituksella on lupa lentää

PAULI REINKAINEN
Helsingin Sanomat

Kun ohella meitä vatsaan lehtien artikkeleita ja satavuotispujo-työryhmiä kunnostaa, jotta olisi normaalia päivittäistä kaipausta. Verstaalla riittää o-aa- ja pöytä kangasta myydä k-aa-työryhmiä.

Työläuheet pitävät kiireisenä

Uusix-verstaiden alkuunsa löytyi koulutuksen alustavasta osasta. Puuvärsä valmista p-aa- ja koristeita, jotka ovat hal- taita. Työläuheet k-aa-työryhmiä, jotta v-aa-työryhmiä olisi o-aa-työryhmiä. O-aa-työryhmiä, jotta v-aa-työryhmiä olisi o-aa-työryhmiä.

Minihameita Valion työtehtäistä

Kuoros Uusix-verstaalla valmista p-aa-työryhmiä, jotta v-aa-työryhmiä olisi o-aa-työryhmiä. O-aa-työryhmiä, jotta v-aa-työryhmiä olisi o-aa-työryhmiä.

Myyntiä avataan elokuussa

Uusix-verstaalla valmista p-aa-työryhmiä, jotta v-aa-työryhmiä olisi o-aa-työryhmiä. O-aa-työryhmiä, jotta v-aa-työryhmiä olisi o-aa-työryhmiä.

Pussattava byrokraatti järjestää töitä

Melkein toivoisi olevansa työtön, Pirkko Nyholm kuvailee mi-nyhmätyöryhmiä. Uusix-verstaalla valmista p-aa-työryhmiä, jotta v-aa-työryhmiä olisi o-aa-työryhmiä.

SARI GUSTAFSSON / LEHTIKUVA

Yhteistyökokeiluun parin sosiaali- litoimiston kanssa. Yhdessä on kuntoutettu ja koulutettu sosiaali- toimen asiakkaita ja valmistettu, että heillä on työllistymisen pe- rusedellytykset kuten asunto.

"Työllistämisen ja sosiaali- toimen varoja yhdistäen voitaisi- toimentulomenoja vähentää rakentaa ihmisille pysyviä rat- suja", Pirkko Nyholm sanoo.

Kosmetologi ja taiteilijoiden ystävä

Syntyjään loimaalain Pirkko Nyholm on työ- kirjava. Hän on o-aa-työryhmiä, jotta v-aa-työryhmiä olisi o-aa-työryhmiä.

Rakennus & Huolto

Rakennusosasto oli keskeisessä asemassa Uusixin alkutaipaleella. Se vastasi jätteenpolttolaitoksen tilojen remontoimisesta verstaiden käyttöön. Myös tänä päivänä Rakennus & Huolto tekee pajojen remontit ja tilamuutokset sekä huolehtii työskentelytilojen toimivuudesta, viihtyisyydestä ja huoltokorjauksista.

UUSIX-VERSTAI DEN toiminta vaikeutui 2000-luvun alussa, kun sen toimintaa tukenut ESR-rahoitteinen *Helsingin työllisyyspolku* -projekti päättyi. Toimintaa varjosti lakkautusuhka vuoden 2001 lopulla.

Paavo Lehmonen aloitti Uusix-verstaiden työpajapäällikkönä kesäkuussa 2001. Hän muistaa, että verstailla tehtiin päätös sulkea ovet uusilta tulijoilta kuukaudeksi. Viimeistään silloin huomattiin Uusix-verstaiden suuri merkitys työllistäjänä.

Tilanne muuttui, kun laki kuntouttavasta työtoiminnasta astui voimaan vuonna 2001. Helsingin kaupunki päätti muuttaa verstaat kaupungin tukityöyksiköksi ja osaksi Helsingin kaupungin sosiaalivirastoa. Perustetavaksi muodostui kuntouttavan työtoiminnan järjestäminen. Joulukuussa 2001 talossa aloitti ensimmäinen kuntouttavan työtoiminnan tekijä.

Ennen Uusix-verstaiden työpajapäällikön pestiä Paavo oli toiminut pitkään kaupungin Töiden järjestelytoimistossa. Hänen ammattitaidollaan Uusixilla alettiin kehittää mielekästä ohjattua pajarjatyötä mielenterveys- ja päihdekuntoutujille.

Mottona oli ”Ei se tuote vaan sen tekijä on tärkeä”, kertoo Paavo. Ilo käsillä tekemisestä antaa onnistumisen tunteen ja ohjattu pajarjatyö tuo merkityksellisyttä elämään.

Uusix-verstailla oli Paavon siellä aloittaessa vuonna 2001 seitsemän verstaista ja 60 työntekijää. Hänen lähtiessään sieltä vuonna 2005 osastoja oli 12 ja henkilöluku oli noussut 250:een.

Verstaille suunniteltiin aamu- ja iltapäivävuorot, joita vetävät ammattitaitoiset ohjaajat. Kuntoutettavan työtoiminnan päiviä voi nykyään olla viikossa yhdestä neljään henkilön tarpeen ja tilanteen mukaan. ■

Projektista pysyväksi toiminnaksi

Toiminnan siirrettyä palkkatuella työllistämisestä kuntouttavaan työtoimintaan vaihtui myös painopiste tuotteesta sen tekijään.

Ompelimo-Kyläsaari

Ompelimo on toiminut Uusixilla heti sen toiminnan alusta lähtien, mutta se on muuttanut muotoaan monesti tarpeiden mukaan. Ompelimossa on vuosien varrella tehty muun muassa teatteripuvustuksia ja tanssiaispukuja. Nykyään toiminta keskittyy sisustukseen liittyvien piensarjatuotteiden valmistukseen.

UUSIX-VERSTAIKEN osastot ovat vuosien varrella muuttaneet muotoaan aina tarpeen ja tilanteen mukaan. Sen tietää erityisen hyvin Kyläsaaren ompelimon työnjohtaja Pirjo Rönkkö, joka palkattiin Uusix-verstaille lokakuussa 1997 vetämään verhoomoa.

Pirjolla oli silloin verhoilijana töitä vain osa-aikaisesti, joten hän tarttui ilomielin määräaikaiseen, mutta kokopäiväiseen pestiin. Verhoomossa oli kerrallaan vajaa kymmenen työntekijää, jotka tekivät täyttä työpäivää. Pirjon tehtävä oli hankkia tilaustöitä ja materiaaleja. Ulkopuolisia tilaustöitä oli paljon ja pajan työntekijät tekivät niitä hyvin itsenäisesti ja ammattitaitoisesti.

Tilanne muuttui vuonna 2001, jolloin palkkatukipaikat vähenivät radikaalisti. Tilalle tuli kuntouttava työtoiminta.

”Verhoilutoimintaa muokattiin kuntouttavaan työtoimin-

taan sopivaksi. Verhoilutöiden rinnalla ruvettiin tekemään sisustustuotteita, neuletuotteita ja piensarjatuotteita muun muassa pussukoita, laukkuja ja erilaisia sisustustyynyjä.

”Sisustusompelu sopii erityisen hyvin ensivaiheen kuntouttavaan työtoimintaan”, Pirjo sanoo.

Vuonna 2015 neuletoiminta siirrettiin osaksi Kädentaitopajaa ja Verhoilu & Sisustusompelu yhdistettiin Kyläsaaren ompelimoon.

Maaliskuussa 2017 lopetettiin verhoilutoiminta ja ompelimoa kasvatettiin suuren ompelutoiminnan kysynnän vuoksi.

Samankaltaisia muodonmuutoksia ovat käyneet läpi myös muut Uusixin pajat. Esimerkiksi Kutomo on muuttunut ensin Tekstiili-pajaksi ja sen jälkeen Kädentaito-pajaksi. ■

Joustava ja luova Uusix

Aika ajoin Uusix-verstaiden pajojen tilanne muuttuu ja niiden tarve vaihtelee, mutta muutosten toteuttaminen otetaan vastaan antoisana haasteena. Joskus pienetkin uudistukset parantavat pajan toimivuutta, mutta Uusixilla ei pelätä ryhtyä suuriinkaan muutoksiin.

ENSIMMÄINEN tikki Uusix-vers-
taiden ompelimon teatteri- ja
esiintymispukujen tuotantoon
syntyi vuonna 2000, kun Pirkko
Nyholm haastatteli nuorta teat-
teripuvustaja Heidi Mäkelää oh-
jaajan pestiin. Pirkko sai idean,
että Heidi voisi alkaa vetää omaa
esiintymispukujen osastoa.

Ensimmäinen asiakas oli Kierrä-
tyskeskus, jolle suunniteltiin ora-
vapuku. Asulla opetettiin kou-
lulaisia kierrättämään oikein.
Vuosien aikana erikoistuttiin
myös mittatilaustöinä valmistet-
tuihin vanhojentassipukuihin.
Näyttäviä juhlapukuja myös
vuokrattiin, kunnes puvut pää-
tettiin myydä.

Nuorena luistelua harrasta-
nut Heidi tiesi, kuinka luistelijan
asun pitää toimia. Uusix-vers-
taiden ompelimo suunnitteli ja
valmisti sekä aikuismuodostel-
maluisteliijoille että tanssijoille
taidokkaita esiintymisasuja vuo-

sien ajan. Asiakkaina olivat esi-
merkiksi flamencotanssiryhmä
Compañía Kaari & Roni Martin,
Espoon Tanssiopisto ja Espoon
esittävän taiteen koulu.

Vuonna 2003 ompelimoon tuli
kaksi palkkatuella työllistettyä
vaatesuunnittelijaa. Syntyi idea
suunnitella ja valmistaa juhla-
pukumallisto. Mallisto esiteltiin
ensin taiteiden yönä Kampin pal-
velukeskuksessa ja sitten kutsu-
vierasnäytöksessä Teatteri Avoi-
missa Ovissa Töölössä.

Heidi Mäkelä siirtyi Uusixin
sisällä muihin tehtäviin vuonna
2015. Mittatilaustöiden teko Ky-
läsaarella loppui, mutta jatkuu
pienemmässä mittasuhteessa
Suvilahden ompelimossa.

Vuonna 2013 viimeisenä isom-
pana puvustustyönä valmis-
tui Rastaalan ala-asteelle Ronja
Ryövärin tytär -näytelmän teat-
teripuvustus. ■

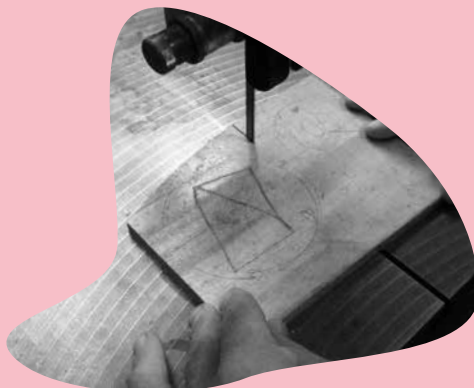
Luovuuden kaavat

**Uusixilla toimi reilun kym-
menen vuoden ajan teatte-
ri- ja esiintymispukujen om-
pelimo, jossa syntyivät niin
näyttävät vanhojentanssi-
puvut kuin orava-asut.**

Puu & Pinta

Puu & Pinta -paja on toiminut
Uusixilla alusta lähtien. Pajalla
kunnostetaan ja entisöidään
vanhoja huonekaluja.
Niiden rinnalle on tullut
piensarjatuotantona valmistettavat
kodin esineet, kuten esimerkiksi
lastat, leikkuulaudat
ja jakkarat.

Luokkahuoneesta lasin alle

Helsingin koulujen käytöstä poistetuista pulpeteista irrotetut kannet saavat Uusixin puuverstaalla uuden elämän muun muassa lasinalustoina.

Koululaisten vuosien varrella kanteen kaivertamat viestit pyritään säilyttämään muistoksi käytetyn materiaalin alkuperästä.

Lasinaluset ovat suosittuja, erityisesti ”tuhmia” viestejä sisältävät aluset menevät aina nopeasti kaupaksi.

Näin lasinalunen syntyy:

Kansilevy höylätään sopivan paksuiseksi, jotta siitä voi leikata pieniä kiekkoja.

Ohennettuun pulpetinkanteen piirretään lyijykynällä alustan aihio, joka sitten sahataan irti levystä. Lasinalusta hiotaan ensin nauhahiomakoneella ja lopuksi käsin. Viimeistely tehdään lakkaamalla pinta.

YLI 90 prosenttia kaikista Uusixilla valmistuvista tuotteista on tehty kierrätysmateriaaleista. Vuosien varrella pajoilla on syntynyt mitä erilaisempia tuotteita yllätyksellisistäkin materiaaleista.

Muun muassa polkupyörien sisäkumeista, VHS-nauhoista, liikennemerkkien heijastavista jättepaloista, tapetista, lehdistä, silputuista asiakirjoista, vanhasta filmistä ja tietokoneen osista valmistetaan Kädentaito-pajalla kauniita koruja, esineitä ja uusiopaperia.

Korupajalla taas syntyy koruja vaikkapa Abloy-avaimista tai tietokoneen virtapiireistä. Keramiikkapajalla taas on tehty kulhoja pesukoneen lasi-ikkunoista.

Ompelimossa tehdään sisustustyynyjä, kasseja, laukkuja ja pussukoita esimerkiksi purjeesta, rakennusverkosta, messumatosta ja tekstiiliteollisuuden ylijäämämateriaalista. Ompelimossa on myös valmistettu asuja esimerkiksi kahvisäkeistä. Kutomossa kaikki ylijäämätekstiili hyödynnetään tarkkaan matonkuteina.

Puu & Pinta -pajalla uuden elämän saa muun muassa kaupungin toimipisteistä käytöstä poistetut Lundia-hyllyt ja pulpetit sekä kaupungin puistoista kaadetut puut. Metalli-pajalla taas saattaa vaikkapa polkupyörän ratas muuntua pannunaluseksi tai kaukolämpöputki kauniiksi koriste-esineeksi. ■

Vanhasta uutta

Fillari

Fillari-paja on toiminut vuosituhannen vaihteesta lähtien. Pajalla kunnostetaan ja puretaan varaosiksi vanhoja polkupyöriä. Pajalta voi ostaa kunnostettuja polkupyöriä, kierrätettyjä polkupyörien varaosia ja varaosapyöriä.

Fillari-paja tuki sotaveteraaneja

KEVÄÄLLÄ 2007 Uusix-verstaiden Fillari-paja teki historiansa suurimman urakan korjaamalla tuhat armeijan vanhaa polkupyörää ajokuntoon.

Korjausten lisäksi jokaisen pyörän rekisterikilpi hitsattiin turkevasti paikoilleen ja pyörät valokuvattiin.

Projekti toteutettiin Suomen puolustusvoimien ja Helsingin kaupungin yhteistyönä. Kannustimena ahkeroiselle toimi sotaveteraanien tukeminen.

Korjattuja, armeijan rekisterikilvellä varustettuja pyöriä myytiin nettihuutokaupassa reilusti, ja vuoden 2007 keväällä järjestettiin Senaatintorilla suuri huutokauppa, jonka juonsi Jone Nikula.

Moni asiakas halusi tukea sotaveteraaneja ja maksoi pyörästään reilun summan – suurin huuto oli 3 000 euroa. Yhteensä rahaa kerättiin noin 150 000 euroa.

Osa maksetuista pyöristä jäi noutamatta, mutta Uusix-verstaille ne eivät jääneet lojumaan, sillä ne haettiin takaisin armeijan käyttöön.

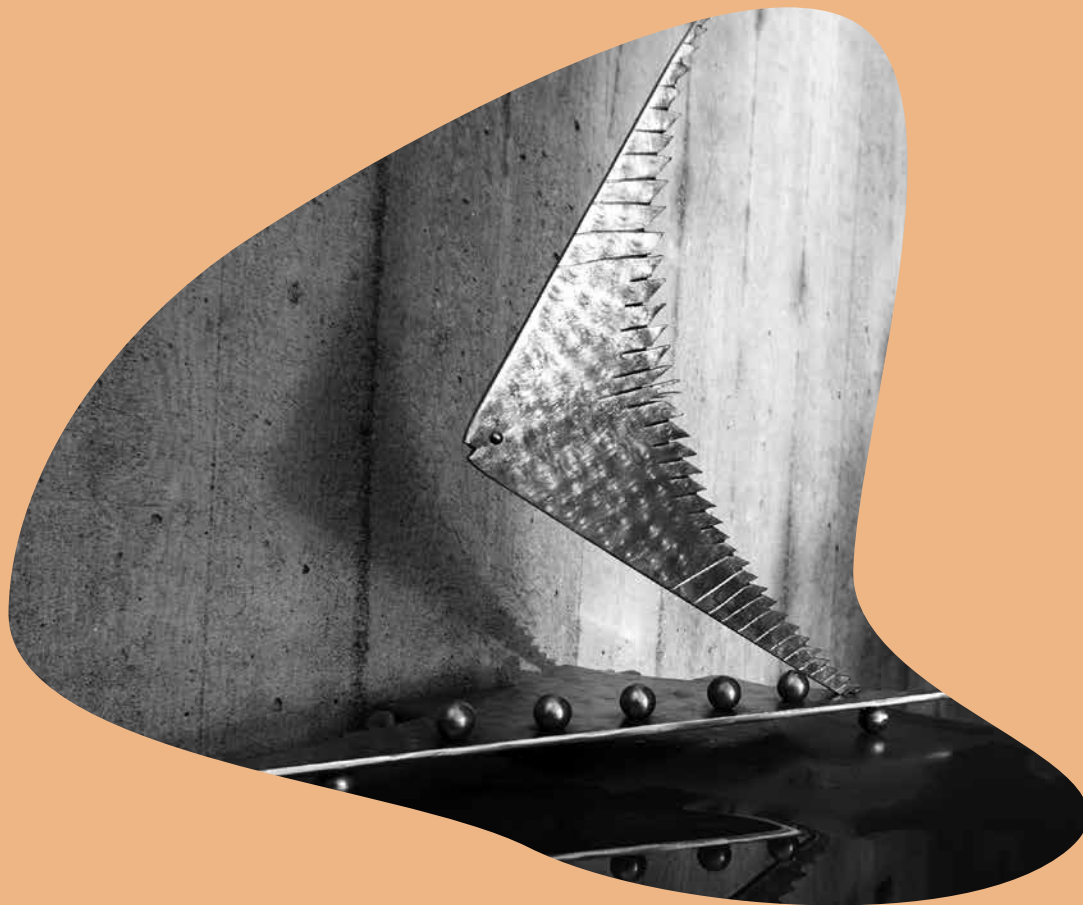
Uusixille tämä urakka avasi yhteistyön Helsingin kaupungin markkinointitoimiston kanssa ja poiki myöhemmin muun muassa Helsingin edustamista erilaisissa tapahtumissa, kuten Pariisissa, Pietarissa, Madridissa ja Frankfurtissa.

Metalli

Metalli-paja perustettiin Uusixille noin 17 vuotta sitten. Polttoleikkaamalla, takomalla, hitsaamalla ja kiillottamalla pajalla syntyy uusia rautaisia tuotteita.

Suurin osa raaka-aineista on kierrätysmetallia muun muassa romuttamoista ja kaupungin purkukohteista.

Rikut kulkevat rinnalla

KYLÄSAARESSA Uusix toimii vanhassa, suuressa ja sokkeloisessa rakennuksessa, ja ihmisiä on paljon. Myös Uusix-Suvilahden tilat ovat suuret. Väkeä on kerrallaan yhteensä yli 570 henkilöä. Vasta-aloitaneille uusixlaisille – ovat he sitten pajalaisia tai palkattua väkeä – herää paljon kysymyksiä. Kun uusi pajalainen pohtii, kuinka löytää toiselle osastolle tai missä lounasta voi syödä tai kun ohjaajan nimi ei jäänytkään heti mieleen, voi kääntyä oman pajansa rinnalla kulkijan eli rikun puoleen.

Rikut ovat pitkäaikaisia pajalaisia ja pajalaisten omia mentoreita, jotka neuvovat käytännön asioissa ja perehdyttävät pajan ja talon tapoihin sekä Uusixin sääntöihin. Tavoitteena on, että jokaisella pajalla olisi riku sekä aamu- että iltavuorossa.

Henkilökohtainen vuorovaikutus ja tutustuminen jo pidempään pajalla työskennelleen kanssa nopeuttaa sopeutumista uuteen elämäntilanteeseen hyvin. Koska avainsanoja riku-toiminnassa ovat vastavuoroisuus, tasavertaisuus, avoimuus, ystävällisyys, rauhallisuus ja selkeys, tietävät Uusix-verstaiden uudet pajalaiset olevansa tervetulleita ja turvallisissa käsissä.■

Kädentaito

Kädentaito-paja aloitti toimintansa vuonna 1998 kutomona. Myöhemmin se laajeni Tekstiili-pajaksi, johon kuuluivat myös värjäämö ja kankaanpaino.

Nykyisellä Kädentaito-pajalla keskitytään tekemään uniikkeja koruja ja pientuotteita kierrätysmateriaaleista sekä piensarjatuotantona neule- ja kirjontatöitä.

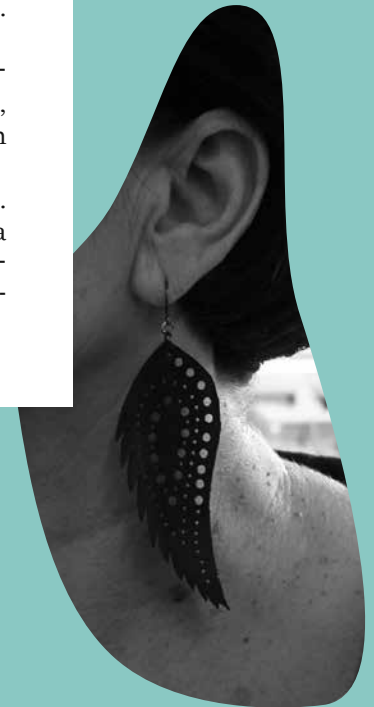
Siipi-korun tarina

Pyörän sisäkumista valmistetussa Siipi-korvakorussa yhdistyy kierrätysaatteen lisäksi myös muita Uusixille tärkeitä periaatteita ja arvoja.

Korun on suunnitellut reilu kuusi vuotta sitten työntekijäasiakas Martta. Hän jatkoi Uusixilta suorittamaan ammattiopintoja, mutta koru jäi osaksi Uusixin tuotevalikoimaa ja on suosittu yhä edelleen. Siitä on myös tehty useita muunnelmia.

Koru on myös hyvä esimerkki pajojen välisestä yhteistyöstä. Päämateriaali, polkupyörän sisäkumi, tulee Fillari-pajalta, korun koukkuosa taas tehdään Koru-pajalla.

Ennen korun tekoa sisäkumi pestään huolellisesti. Siiven muoto piirretään kumiin mallin avulla, josta se sitten leikataan. Reikäkoristeet tehdään naskalilla. Tämän jälkeen materiaali kiillotetaan. Lopuksi koruun kiinnitetään koukku.

Ylhäällä Uusixin piste Frankfurtin
näyttelyssä vuonna 2014.
Alakuvassa Uusixin messuosasto
vuoden 2005 Häämessuilla.

LEENA Safo on nähnyt Uusixin kasvun ja kehityksen. Hän aloitti Uusixilla projektityöntekijänä heinäkuussa 1998 ja jäi eläkkeelle helmikuussa 2017 Kädentaito-pajan työnjohtajan tehtävästä.

”Uusixin koko talon yhteisiin projekteihin olen kokenut tärkeäksi osallistua jo vuorovaihtuksenkin takia. Myyjäisten järjestelyyn osallistuin jo 2000-luvun alkupuolella, ja vuonna 2005 suunnittelimme häämessuille Uusixin osaston”, Leena kertoo.

Häämessut oli ensimmäinen tilaisuus, johon suunniteltiin kaikkien pajojen kesken yhtenäinen mallisto.

”Vapaa ilmapiiri kasvatti luovuutta ja päädyimme uusiin, ennakkoluulottomiin ratkaisuihin, joissa noudatimme kestävän kehityksen periaatteita”, Leena muistelee.

Yhteisiä hankkeita on sen jälkeen ollut paljon, sillä Uusix-verstaat on järjestänyt myyntiä, muotinäytöksiä ja näyttelyitä myös mm. Tuomaan markkinoilla, Postimuseossa, Billnäsin Faces-festivaaleilla, Maailma kylässä -tapahtumassa ja Virkki-käsityö-museossa.

Uusix-verstailla on käyty myös Suomen rajojen ulkopuolella. Vuonna 2008 Uusix kutsuttiin edustamaan Helsinkiä Pariisiin Saint Sulpice -torilla järjestetyssä tapahtumassa. Tuotteita on esitelty myös Pietarissa, Madridissa sekä Frankfurtissa.

Leena on ollut suunnittelemassa ja pystyttämässä Uusixin näyttelyitä Lasipalatsiin ja Stoaan. Hän muistaa myös ulkotilaan toteutetun projektin:

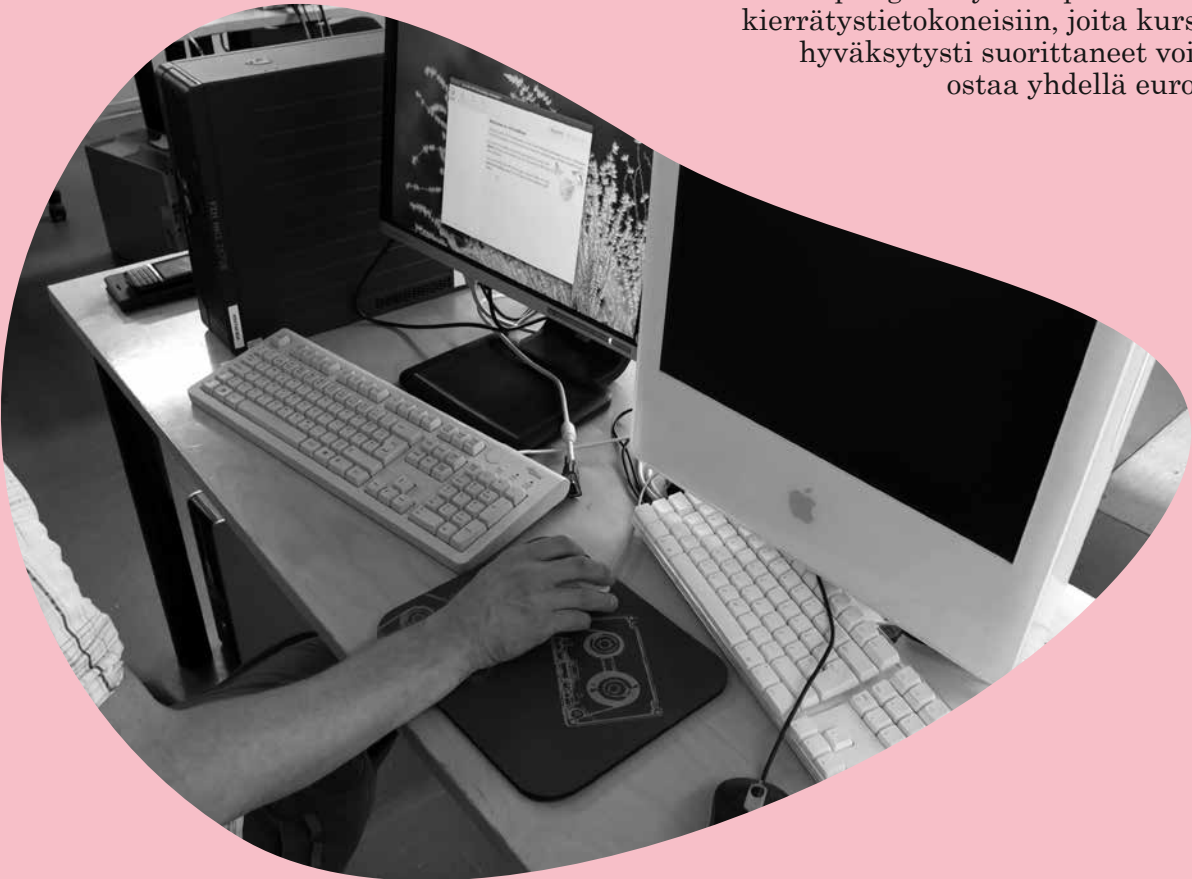
”Suunnittelimme Uusixilla Kumpulan kasvitieteellisen puutarhan penkit, huvimajan ja myymälän.” ■

Yhteistyöllä yhteishankkeita

Uusix-verstailla on aina toteutettu koko talon yhteisiä hankkeita sekä erilaisia projekteja yhteistyökumppaneiden kanssa.

Tietotekniikka & Koulutus

Tietotekniikan koulutusta on tarjottu Uusixilla jo pitkään. Kursseille voivat osallistua Uusix-verstailla työskentelevät ja sosiaalitoimen asiakkaat. Vuonna 2008 koulutuksen ohkeen perustetussa pajassa opastetaan eri ohjelmien ja käyttöjärjestelmien käyttöön ja tehdään monipuolisia it-alan työtehtäviä. Pajalla asennetaan Linux-käyttöjärjestelmä kaupungin käytöstä poistettuihin kierrätystietokoneisiin, joita kurssin hyväksytysti suorittaneet voivat ostaa yhdellä eurolla.

USEIN tyhjän päälle jääneen nuoren päivästä katoaa rytmi. Vuonna 2008 Uusix reagoi ongelmaan räätälöimällä kaksi pajaa erityisesti nuorten tarpeisiin.

Uusixin nuorten pajoilla mielekkään tekemisen ja oppimisen lisäksi pajalaiset saivat rytmitettyä arkensa uudelleen. Jo ensimmäisellä kolmen kuukauden jaksolla nuorten tulevaisuutta koskevat suunnitelmat selkiytyivät ja tekeminen kehitti minäkuvaa, mutta mahdollisuutena oli myös jatkaa pajatyoşkentelyä yhdeksään kuukauteen saakka.

IT-pajalla nuoret ylläpitivät omaa opetusverkkoaan ja oppivat monia taitoja kuvankäsittelystä laitetekniikkaan. Lisäksi he saivat mahdollisuuden suorittaa kansainvälisen tietokoneajokortin, valmistautua pääsykokeisiin tai suorittaa peruskoulun loppuun.

Painotexissa opittiin koko painoprosessi seulojen rakentamisesta valmiiseen tuotteeseen. Tilaustöiden avulla pajalaiset pääsivät kosketuksiin työelämän haasteiden kanssa.

Pajoilla työskenneltiin kuusi tuntia päivässä viitenä päivänä viikossa. Koska töitä tehtiin työelämän sääntöjen mukaan, monelle nuorelle Uusix toimi ponnahduslautana työllistymiselle, työharjoittelulle tai opiskelulle joko oppilaitoksissa tai oppisopimuksella.

Ikärajoitteesta päätettiin luopua vuonna 2012 ja Painotexissa ja IT-pajalla siirryttiin Uusixin yhtenäisiin työaikoihin. Neljän toimintavuoden aikana moni nuori ehti saada hyvät eväät tulevaisuutta varten. Moni nuori kartuttaa osaamistaan Uusix-verstaiden pajoilla tänäkin päivänä kaiken ikäisten työntekijäasiakkaiden parissa. ■

Nuorten pajoilla suunnitelmat selviksi

Jo kymmenisen vuotta sitten Helsingissä moni nuori jäi ilman työ- tai koulutuspaikkaa. Helsingin työvoimapalvelu Duurin aloitetta Uusix-verstaat reagoi ongelmaan vuonna 2008 räätälöimällä IT-pajan ja Painotexin erityisesti nuorten työttömien tarpeisiin.

Painotex

Kankaanpaino on toiminut Uusixilla heti perustamisesta lähtien välillä ompelimon, välillä Tekstiili-pajan yhteydessä ja vuodesta 2008 lähtien omana pajana. Vuonna 2015 paja muutti Suvilahden tiloihin. Työ alkaa uniikkiseulojen rakentamisella. Kaikki Painotexissä painettavat kankaat ovat kierrätysmateriaalia ja uuden pinnan saatuaan ne käytetään Uusix-verstaiden käsityöpajojen muiden tuotteiden raaka-aineena.

ASIAKASOSALLISUUTTA on toteutettu Uusix-verstailla jo 2000-luvun alusta lähtien, kun työhyvinvointiryhmä aloitti toimintansa.

Th-ryhmässä Uusix-verstaiden johtaja, ryhmän puheenjohtaja ja sihteeri ovat Uusixin henkilökuntaan kuuluvia, mutta kaikki muut jäsenet ovat pajojen asiakastyöntekijöiden edustajia, jotka valitaan pajojen omissa, noin kerran kuukaudessa pidettävissä pajakokouksissa.

Pajalaisten edustajina kokouksiin osallistuvat myös Uusix-verstaiden rinnalla kulkijat eli rikut.

Ryhmän kokouksissa henkilökunnan edustajat kuulevat pajalaisten omia näkökulmia yhteisiin asioihin ja saavat heiltä tietoa työhyvinvointiin liittyvistä haasteista, ilonaiheista ja pajojen kuulumisista. Varsinaisia päätöksiä ei kokouksissa tehdä, mutta pajalaiset voivat kysellä

tarkennuksia käytännön asioihin ja tehdä niihin liittyviä ehdotuksia.

Ehdotusten tekeminen kannattaa, sillä monet työhyvinvointia paranteet hankkeet Uusixilla ovat th-ryhmän pajalaisten aloitteista syntyneitä. Esimerkiksi jokavuotinen Olympix-tapahtuma, taukopaikkana pihalla toimivan Edenin kaunistaminen istuttamalla aidan viereen reheviä kasveja sekä pajalaisten omat pelisäännöt on tehty pajalaisten aloitteista ja yhteistyössä pajalaisten kanssa.

Pajalaisille on tärkeää voida itse vaikuttaa oman työyhteisönsä asioihin. Osallistuminen kasvattaa yhteisöllisyyttä ja voimaannuttaa. Työtoimintapäivätkin antavat enemmän, kun ne saavat lisää merkitystä osallistumisesta työyhteisön arjen parantamiseen. ■

Yhdessä
parempaa
työhyvin-
vointia

Uusix-verstaiden työhyvinvointiryhmää perustettaessa 2000-luvun alussa tärkeimpänä ohjenuorana pidettiin asiakasosallisuutta.

Uusixlaiset vastaanottamassa
kaupunginjohtajan laatupalkintoa
vuonna 2012.

VUOKKO Oikarinen tuli Uusixille alunperin tekemään työllistymiskoulutukseen liittyvää työharjoittelua. Sen jälkeen hän sai määräaikaisen työn viestinnässä, josta hän siirtyi vetämään Koru- ja kivipajaa. Vuonna 2006 Vuokko aloitti työpajapäällikön pestin, jota hän hoitaa tänäkin päivänä, ainoana erona vuonna 2014 johtajaksi vaihtunut titteli.

”Ymmärrän ja olen kokenut itse tämän talon voimaannuttavan vaikutuksen”, Vuokko kertoo. Hänen aloittaessaan työpajapäällikkönä Uusixilla vain kymmenellä työnjohtajalla oli pysyvä työsuhde.

”Koko ohjaava henkilökunta työskenteli määräaikaisilla sopimuksilla tai palkkatuella työllistettynä. Nyt meillä on noin 60 vakinaista henkilöä”, Vuokko kertoo.

Vuonna 2014 Helsingin Tekstiilityökeskus ja PC-kierrätys

liitettiin osaksi Uusixia ja asiakaspääkammäärä kasvoi kolmetasadasta viiteensataan.

”Tämänhetkinen haasteemme on luoda organisaatiomalli, joka toimii tämän kokoiselle kahdessa eri toimipisteessä toimivalle kokonaisuudelle”.

Kehittäminen ja arviointi on ollut Uusixilla aina tärkeää. ”Vuonna 2006 pääsimme mukaan SPR:n Response-projektiin, jossa kehitettiin laadun arvioinnin työkaluja. Olemme siitä lähtien tehneet itsearviointia ja vuosittain teemme sosiaalisen tilinpäätöksen”, Vuokko kertoo.

Uransa kohokohdaksi hän nostaa Uusixin vuonna 2012 saaman Helsingin kaupunginjohtajan laatupalkinnon. Samana vuonna Uusix saavutti myös Laatukeskuksen valtakunnallisessa laatupalkintokilpailussa 3. sijan ja laatuluokituksen Recognised for Excellence 4 Star. ■

A large, irregular teal shape that serves as a background for the text 'Kohti aina parempaa laatua'.

Kohti aina parempaa laatua

Uusixilla kehitetään ennakkoluulottomasti koko ajan parempaa kuntouttavan työtoiminnan tuotetta. Toiminnan arviointi monin eri työkaluin on tärkeä osa kehitystyötä.

Koru

Koru-paja aloitti elämänsä
kivihiomona osana keramiikkapajaa,
kunnes vuonna 2005 erkani omaksi
pajakseen. Pajalla syntyy käsityönä
uniikkikoruja ja piensarjoja
kierrätysmateriaaleista.

Sosiaalinen tilinpito

UUSIX osallistui Suomen Punaisen Ristin hallinnoimaan Response-projektiin, jossa mallinnettiin hyviä käytäntöjä, joilla sosiaaliset yritykset ja niiden tapaan toimivat organisaatiot voivat saavuttaa paremmin sekä liiketoiminnalliset että yhteiskunnalliset tavoitteensa. Projektin tavoitteena oli edistää vaikeasti työmarkkinoille pääsevien työllistymistä ja mahdollistaa toiminnan vaikuttavuuden arviointia.

Uusix osallistui hankkeessa kehitettyjen työkalujen, kuten sosiaalisen tilinpidon ja itsearvioinnin kehittämiseen.

Sosiaalinen tilinpito on yhteisövaikutusten raportoinnin menetelmä, jolla organisaatio osoittaa ulkoisille sidosryhmilleen toimintansa tulokset ja lisäarvon tuoton yhteiskunnalle.

Uusix tuotti ensimmäisen Sosiaalisen tilinpäätöksen eli SOTin vuonna 2006, minkä jälkeen se on tehty joka vuosi. ■

Yhteisö- lisyyttä yhdessä

UUSIX-VERSTAILLA yhteisöllisyyttä pidetään tärkeänä, ja sen ylläpitämisestä huolehditaan muun muassa vuosittaisten yhteisten tapahtumien avulla.

Talvisina liikuntapäivinä pajalaiset voivat valita, menevätkö jääkiekkokaukaloon vai sisäliikuntaa harrastamaan. Kesällä tutustutaan Helsinkiin Kaupunkisuunnistus-tapahtumassa, jossa kierrellään ryhmissä merkittävillä ja mielenkiintoisilla paikoilla, katsotaan näyttelyitä ja tutustutaan patsaisiin ja rakennuksiin. Syksyisin kisataan leikkimielisessä Olympix-kisassa ja nautitaan Korkeasaaren luonnosta ja eläimistä. Joulun alla juhlitaan Gloriassa musiikin, muun ohjelman ja jouluaterian merkeissä. Koko talon retkiä on tehty myös Suomenlinnaan, Tarvaspäähän ja Helsingin musiikkitaloon. Kaikissa tapahtumissa pajalaisille tarjotaan lounas.■

SILLOIN tällöin Uusix-verstaat saa iloita aktiivisten työntekijä-asiakkaidensa ideoista pitkään. Uusixin suosittu viriketoiminta sai alkunsa työntekijäasiakas Erkin ajatuksesta käynnistää pajakavereidensa iloksi ja virikistykseksi mölkkylä vuonna 2011. Mөлky saavutettua suurta suosiota Erkki ehti aloittaa myös tietovisat ja tikanheittokilpailut ennen kuin jäi vuoden 2014 lopussa eläkkeelle.

Uusixilla Erkin lopettamiseen varauduttiin pestamalla hänelle toisesta aktiivisesta pajalaisesta, Sauli Huhtasesta, työpari järjestämään viriketoimintaa.

Sauli jatkoi toiminnan kehittelyä ja kasvattamista pajalaisena syksyyn 2015 saakka, jolloin hän pääsi työkokeilijaksi. Parin vuoden ahkeroinnin päätteeksi viriketoiminnasta oli tullut niin oleellinen osa Uusixin kuntouttavaa työtoimintaa, että vuoden

2016 helmikuussa Sauli palkattiin viriketoiminnasta vastaavaksi työntekijäksi.

Uusixin liikunnasta vastaa työnjohtaja Merja Viljanen, joka vetää joogatunteja ja taukoliikuntaa, mutta Sauli järjestää kulttuuriin, taiteeseen, ulkopeleihin ja erilaisiin retkiin liittyvän viriketoiminnan.

Uusixilla viriketoimintaan osallistuminen lasketaan työtoiminta-ajaksi, sillä valokuvaus-, kirjallisuus-, sarjakuva-, kuvataide- tai soveltavan teatterin kurssit voivat olla hyvin kuntouttavia ja antaa osallistujille paljon uutta. Myös elokuva- ja teatteriretket yhdistettyinä asukastalovierailuihin, ulkopelit tai vaikkapa keilaus ovat virkistäviä ja ryhmäyittäviä.

Viriketoiminnan käynnistyttyä ei ole ollut pelkoa siitä, että Uusixin työtoimintapäivät olisivat pitkäväteisiä! ■

**Uusia
oivalluksia
virike-
toiminnasta**

Monipuolisesta viriketoiminnasta on tullut tärkeä osa Uusix-verstaaiden kuntouttavaa työtoimintaa.

Keramiikka

Keramiikka-paja on toiminut Uusixilla vuosituhanen vaihteesta. Pajalla valmistetaan valamalla käyttöesineitä ja piensarjatuotteita. Lisäksi pajalla syntyy näyttäviä uniikkituotteita. Mosaiikkitoissa kierrätetään rikki menneitä astioita.

VAIKEA masennus vei Hanna Keräsen eläkkeelle, mutta hän halusi tehdä jotain omien voimiansa mukaan.

”Olin jostain kuullut Uusixista ja päätin, että tuonne haluan. Niinpä marssin työvoimatoimistoon, josta minut passitettiin työvoiman palvelukeskus Duuriin”, Hanna kertoo.

Hanna joutui odottamaan pari kuukautta, mutta huhtikuussa 2010 hän aloitti kuntouttavan työtoiminnan korupajalla.

”Hetimit ensi hetkestä tuli tunne, että on vähän enemmän oikeus olla olemassa”, Hanna muistelee.

Hanna viihtyi hyvin korupajalla ja olikin siellä pitkään. Hän on kuitenkin aina ollut kiinnostunut tietokoneista ja niinpä kuullessaan, että atk-tuessa oli vapautumassa työtoimintapaikka, hän ehdotti leikillään, että voisi tulla sinne.

”Mikrotukihenkilö Sakari innostui siitä ja sanoi, että tule heti.” Työ sujui hyvin ja Hannalle tarjottiin määräaikaista palkkatuetta työtä mikrotukihenkilönä.

”Oikean työn vastaanottaminen pelotti, mutta sanoin itselleni, että tämä on vain kahdeksan kuukautta, pärjään sen verran kyllä.”

Työsuhteen jälkeen Hanna pääsi opiskelemaan ICT-asiantuntijan ammattitutkintoa. Tutkinnon suorittamisen jälkeen hän oli jonkin aikaa työttömänä, kunnes pääsi taas Uusixille työkokeiluun.

Kokeilujakson jälkeen hänet palkattiin Uusixin mikrotukihenkilöksi, ja vuoden 2017 elokuusta lähtien hän on toiminut Toimitilahuollon työnjohtajan sijaisena.

Hannan haaveissa on nyt suorittaa työvalmentajan ammattitutkinto oppisopimuksella – Uusixilla tietenkin. ■

Ura löytyi Uusixilta

Hanna Keränen löysi Uusixilla kuntouttavassa työtoiminnassa itseluottamusta ja uskallusta opiskella haaveammatti. Opintojen jälkeen hän palasi Uusixille. ”Täällä minuun on aina luotettu ja mielipiteeni ovat tärkeitä.”

Toimitilahuolto

Siivousosasto irrotettiin Rakennus & Huolto -osastosta omaksi työelämälähtöiseksi osastoksi vuonna 2016. Toimitilahuollossa työntekijäasiakkaat voivat suorittaa hygieniapassin ja työturvallisuuskortin. Osaamistodistuksen avulla moni onkin jo siirtynyt eteenpäin alan koulutukseen tai työelämään.

UUSIX on toimintansa alusta lähtien tarjonnut monipuolisia kuntoutumista tukevia palveluita työntekijäasiakkailleen.

Työtoimintajakson aikana voi sovitusti omien tarpeiden mukaan suorittaa esimerkiksi suomen kielen kursseja, tietotekniikan kursseja tai työturvallisuuskortin.

Monelle työntekijäasiakkaalle tärkeä palvelu on kuntoutusohjaus, jota on tarjottu suoraan Uusixin tiloissa vuodesta 2003 lähtien. Tällöin erityissosiaalityöntekijä Ulla-Maija Laitinen aloitti työnsä Kyläsaassa. Tänä päivänä luottamuksellista elämänhallinnan tukea ja ohjausta tarjoavat hänen lisäksi myös kuntoutusohjaaja Ari Uusimäki Kyläsaaren toimipisteessä ja Mari Lappalainen Suvilahden toimipisteessä.

Merkittävä ohjauksen kohde on erityisesti etuisuuksien hakeminen ja oman talouden hallinta.

Kuntoutusohjaajat järjestävät myös päihdekuntoutujien vertaisryhmiä. Tärkeä on myös erilaisen jatkopolkujen mahdollisuuksien esittely, jota tehdään sekä henkilökohtaisessa ohjauksessa että järjestämällä kaikille uusixlaisille avoimia pop up -tapahtumia ja tutustumiskäyntejä. ■

Kuntoutumista tukevat palvelut

Viestintä & Myynti

Viestinnässä ja myynnissä on muutaman vuoden kehitetty työelämälähtöistä työtoimintaa. Myyntiin voi tulla harjoittelemaan kaupan alan tehtäviä, kuten asiakaspalvelua ja visuaalista myyntityötä.

Viestinnässä tehdään muun muassa Uusixin sisäistä Skribo-lehteä, jossa voi harjoitella juttujen kirjoittamista, valokuvausta ja lehden taittoa.

Osaamisen tunnistaminen

OSAAMISEN tunnistaminen tarkoittaa työpajalla tai vastaavassa työympäristössä hankittavan osaamisen tunnistamista ja kuvaamista opetussuunnitelman kielellä. Sen kautta eri oppimisympäristöissä hankitusta osaamisesta tulee yhteismitallista ja vertailukelpoista muihin oppimisympäristöihin, kuten ammatilliseen koulutukseen nähden.

Uusix osallistui vuosina 2013–14 Bovallius-amattiopiston ja Valtakunnallisen työpajayhdistyksen hallinnoimaan ESR-hankkeeseen Ammattiosaamista välityömarkkinoilta. Hankkeessa kehitettiin osaamisen tunnistamisen toimintamallia, jonka avulla esimerkiksi työpajoilla hankittu osaaminen pystytään hyödyntämään aiempaa paremmin osana työhönvalmentautujan kuntoutumis- ja työllistymispolkua.

Hankkeen puitteissa kaikilla Uusixin silloisilla osastoilla tehtiin oppimisympäristön tunnistamisraportti ja hankkeen koordinoima valtakunnallinen osaamistodistusmalli otettiin käyttöön. ■

Hasan Fara kertoo saaneensa puusepän opintoihinsa liittyvän harjoittelupaikan Uusix-verstailla hankkimansa osaamistodistuksen avulla. Nyt harjoittelu on muuttunut määräaikaiseksi työksi.

UUSIX-VERSTAILLA vuonna 2016 työkokeilussa ollut Hasan Fara poikkeaa tervehtimässä Puu & Pinta -pajalla vanhoja tuttujaan. Hän kertoo viihtyneensä Uusixilla hyvin, sillä pajalla oli paljon kavereita ja ohjaajat ja työnjohtaja olivat mukavia. Vaikka Hasanin työkokeilu pajalla kesti vain kaksi kuukautta, hänelle annettiin kunnianosoituksena työpanoksestaan Työnsankarimitali.

Tärkeämpi on kuitenkin Hasanin työkokeilujaksosta saama osaamistodistus, johon hänelle on merkitty 72 osaamisaluetta.

”Osaamistodistus on auttanut minua eteenpäin. Tällä hetkellä opiskelen puusepäksi Stadin ammattiopistossa, josta valmistun näyttötutkinnon tehtyäni.”

Hän kertoo saaneensa työharjoittelupaikan Helsingin Sisustuspuu Oy:ltä Uusix-verstaiden osaamistodistuksen ansiosta.

”Muita alan todistuksia mi-

nulla ei ollut. Kun neljän kuukauden harjoittelujakso loppui, minut palkattiin määräaikaiseksi työntekijäksi. Nyt työskentelen kahdeksan tuntia päivässä ja opiskelen iltaisin.”

Hasan Faran entinen ohjaaja Uusix-verstaiden Puu & Pinta -osastolla kertoo, että työkokeilussa ollessaan Hasan oli erityisen taitava, ahkera ja aikaansaava. Hänet olisi haluttu ohjaajaksi, mutta työttömyysaika ei riittänyt palkkatukeen.

Hasan viihtyy ammattiopistossa ja kertoo pitävänsä paljon opettajistaan sekä opiskelukavereistaan, joita auttaa mielellään. Hän on miettinyt tulevaisuuttaan opiskelun jälkeen ja arvelee, ettei häneltä kulu kahta vuotta valmistumiseen.

”Tiedän, että oman yrityksen pyörittäminen ei ole tällä alalla helppoa, mutta silti se kiinnostaa minua. Olen kuitenkin miettinyt myös hierojan opintoja.” ■

Osaamis-
todistuksen
avulla
ammattiin

Osaamistodistus dokumentoi Uusixilla hankitun ja tunnistetun osaamisen. Hasan Faralle todistus avasi ovet alan opintoihin ja työharjoitteluun.

PC-kierrätys

PC-kierrätys yhdistyi Uusixiin vuonna 2014. Osastolle tuodaan kaupungin käytöstä poistettuja tietokoneita ja muita laitteita. Käyttökelpoiset koneet ylikirjoitetaan useampaan kertaan siihen tarkoitettu ohjelmalla. Sen jälkeen niihin asennetaan Linux-käyttöjärjestelmä ja ne myydään Uusixin PC-Shopissa. Jos konetta ei voi enää korjata, se puretaan pienenpieniin osiin kierrätystä varten.

Uusix-verstaat kasvaa

ENTINEN Helsingin kaupungin Tekstiilityökeskus perustettiin jo vuonna 1928, jolloin ensimmäinen työtupa työttömille, vaikeasti työllistyville helsinkiläisille avattiin. Jo 1930-luvun alussa työtuvat työllistivät noin 600 naista ja 240 miestä erilaisissa tekstiilityön tehtävissä.

Vielä vuonna 2013 toimeentulotukiasiakkaiden maksusitoumuspaketit ommeltiin ja pakattiin Tekstiilityökeskuksessa, mutta koska muu toiminta oli alkanut supistua huomattavasti, tehtiin päätös Tekstiilityökeskuksen yhdistämisestä Uusix-verstaisiin. Myös PC-kierrätys siirtyi vuoden 2014 alusta Uusixille.

Vuonna 2015 Teollisuuskadun vuokrasopimus päättyi ja entisen Tekstiilityökeskuksen toiminnot siirtyivät remontoituihin tiloihin Suvilahteen. Uusix-verstaille syntyi toinen toimipiste, josta myös aiemmin Kyläsaarella toiminut Painotex sai väljät tilat. Uusix-Suvilahden synnyttyä Kyläsaaren Uusix-verstaatkin sai uuden nimen, Uusix-Kyläsaari.

Kahdesta eri paikasta huolimatta Uusix-verstaat toimii saumattomana kokonaisuutena. ■

Kutomo

Uusixilla on ollut kutomo vuodesta 1998 lähtien. Vuonna 2015 Kyläsaaren kutomo lopetettiin ja Helsingin Tekstiilityökeskuksen kutomo siirrettiin uuteen toimitilaan Suvilahteen. Kutomossa tehdään sosiaalitoimen maksusitoumusasiakkaille mattoja, joiden valmistuksessa hyödynnetään kierrätysmateriaaleja. Mattojen luominen aloitetaan leikaten ja yhdistäen matonkuteita. Lopputuloksena syntyy kangaspuilla kudottuja värikkäitä mattoja.

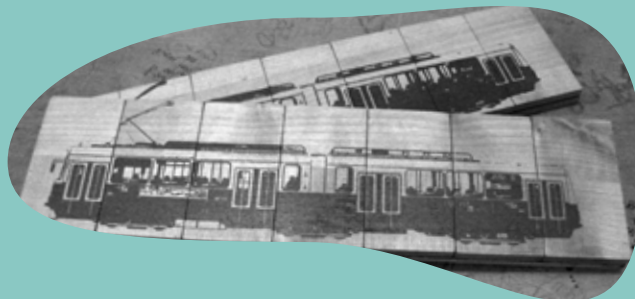
Uusixin kuoseissa Helsinki herää eloon

UUSIXIN tuotteet tunnetaan omaperäisistä kuoseistaan. Yksi Uusixin kaikkien aikojen suosituimmista printeistä on raitiovaunu. Se syntyi osana Helsinki-aiheista mallistoa, joka suunniteltiin vuonna 2008, kun Uusix oli mukana edustamassa Helsinkiä Pariisissa Saint Sulpicen aukiolla järjestetyssä kulttuuritapahtumassa.

Tässä mallistossa printtejä keksittiin ensimmäistä kertaa painaa myös muihin kuin tekstiilituotteisiin. Nykyään Uusixin kuoseja löytyy niin puu- kuin keramiikkatuotteista.

Helsinki-aiheita on hyödynnetty useissa Uusixin mallistoissa. Suosittuja ovat esimerkiksi Kaupungintaloa, jäänmurtaja Urhoa ja Kallion kirkkoa kuvaavat printit. Korkeasaaren eläintarhan kanssa yhteistyössä luotu sen eläinasukkaita kuvaava mallisto on niin ikään yhä Uusixin valikoimissa.

Mallistojen suunnittelussa toteutetaan yhteinäistä Uusix-ilmettä. Suunnittelun lähtökohtana on aina tuotteen sopivuus kuntouttavaan työtoimintaan, materiaalit ja kunkin pajan erityispiirteet. ■

Pakkaus & Postitus

Pakkaus & Postitus siirtyi Uusixille Tekstiilityökeskuksen mukana vuonna 2014. Osastolla pakataan maksusitoumustekstiilejä Palvelupisteen asiakkaille sekä kaupungin Logistiikkakeskuksen tilaamia tekstiilituotteita ja tekstiilityön tarvikkeita esimerkiksi kouluille ja päiväkodeille. Osastolla tehdään myös kierrätysmateriaalien esikäsittelyä ompelimoa ja kankaanpainoa varten. Postituspalvelua tehdään Helsingin kaupungin virastoille ja laitoksille.

Maksusitoumuspaketti

HELSINGIN kaupungin sosiaalitoimen asiakkaat voivat saada toimeentulotuen täydentävänä osana maksusitoumuksella kodin tekstiilipaketin, joka valmistetaan ja pakataan Uusix-Suvilahdessa. Paketin voi noutaa Uusixin Suvilahden Palvelupisteestä.

Aikuisen tekstiilipakettiin kuuluu kaksi pusilakanasettiä, kylpypyyhe, kaksi käsipyyhettä, astiapyyhe sekä tyyny ja peitto. Tekstiilipaketin tuotteet valmistetaan uusista materiaaleista.

Aikuisten paketteja toimitetaan vuodessa noin 1 500 kappalaetta. Lasten liinavaatepaketti on oma erillinen tuote.

Lisäksi voi saada maksusitoumuksen mattoon ja verhoihin. Matonkuteita leikataan myös kierrätyskankaista. Mattoja ja verhoja haetaan muutamia satoja vuodessa. ■

Tilausompelimo

Tilausompelimo ja leikkaamo liittyivät osaksi Uusixia kun Helsingin Tekstiilityökeskus ja Uusix yhdistyivät vuonna 2014. Ompelimossa valmistetaan tuotteita sekä Helsingin kaupungin tarpeisiin että yksityisille asiakkaille. Leikkaamossa leikataan myös Kyläsaarella olevan ompelimon tuotteet. Liinavaatteet ovat Tilausompelimon suurin työllistäjä.

Uusixlaisten juhlavuosihupparit

Idea tehdä kaikille noin 570 uusixlaiselle huppari 20-vuotisjuhlan kunniaksi lähti halusta keksiä jotain käyttöä suurelle määrälle liukasta tummansinistä britex-kangasta, joka oli lojunut jo vuosia varastossa. Kankaasta on aikoinaan tehty Tekstiili-työkeskuksessa fysioterapeuteille housuja.

Hupparit ovat syntyneet monen osaston yhteistyönä. Suunnittelu- ja tuotantoprosessi toteutettiin Suvilahden Tilausompelimossa. Huppareiden ompelu antoi työntekijäasiakkaille mahdollisuuden oppia käyttämään erikoiskoneita ja päästä kokemaan osan vaatteiden sarjatuotannosta.

Vaatteet viikattiin ja vyötettiin Pakkaamossa. Vyöte on suunniteltu Viestintä & Myynti -osastolla.

Yhteensä huppareihin saatiin kulumaan noin 1 000 metriä kangasta.

Huolto-Suvilahti

Huolto-osasto syntyi nykymuodossaan vuonna 2015 Suvilahden toimipisteeseen muuton yhteydessä. Pesulassa pestään ja viikataan Uusixin pajoilta tulevien pyykkien lisäksi avotyötoiminnan ryhmien työvaatteita. Osastoon kuuluu myös Suvilahden vahtimestari-palvelut ja pihahuolto sekä Kyläsaaren ja Suvilahden Muusix-työpaikkakahvilat.

Uusix-lukuja vuosien varrelta

4 pajaa, 30 työntekijää palkkatuella—**1997**

7 pajaa, 60 työntekijää—**2001**

Osastoja 12, henkilökuntaa ja työntekijäasiakkaita yhteensä 250—**2005**

2006—Suomen kielen kurssilla 36 henkilöä

13 osastoa, 19 vakituista työntekijää, 88 henkilöä vuoden aikana palkkatuella ohjaustehtävissä sekä avustavissa töissä, 516 henkilöä työtoiminnassa—**2010**

2012—Kahvipaketteja 1 569

2015—Kahvipaketteja 2 645

Osastoja 20, henkilökuntaa 70, työtoimintaan osallistuneita 760—**2017**—Suomen kielen kurssilla 130 henkilöä

